Apostel in den brief aan de Hebreën (2 : 14) heeft hij te niet gedaan dengene, die het geweld des doods had. En in Colossensen 2 : 13 wordt gezegd dat Christus door het zelve, d. i., zooals het voorgaande vers uitwijst, door het *kruis*, over zijn vijanden heeft getriomfeerd.

De Luthersche Kerk voelt dan ook wel tot welke onoplosbare moeilijkheden hare opvatting van Christus' hellevaart leiden moet. Vasthoudende aan de volgorde van het Apostolisch Symbool zegt ze wel, dat Christus na zijn begrafenis en vóór zijn opstanding ter helle is nedergedaald, maar de vraag blijft toch over, wanneer dit dan geschied is. Zoolang het lichaam van Christus in het graf rustte en zijn ziel in het Paradijs was, kon het niet. Want de Luthersche Kerk leert, dat de heele Godmensch, naar *lichaam en ziel*, naar de hel is nedergedaald. En toch kan ze die nederdaling ter helle ook niet toeschrijven aan den opgestanen Heiland, omdat de nederdaling ter helle dan na de opstanding uit de dooden komt. Om aan die moeilijkheid te ontkomen, maken de Luthersche theologen daarom onderscheid tusschen de *levendmaking* van Christus en zijn *opstanding*; om tusschen die beide dan tijdsruimte voor de nederdaling ter helle te vinden. Maar die onderscheiding, die volkomen juist is, wanneer men ze logisch opvat, wordt een ongerijmdheid, wanneer men ze reeel en tijdelijk neemt. Levendmaking en opstanding staan tot elkaar als oorzaak en gevolg; zoodra Christus levend gemaakt is, is Hij ook opgestaan uit de dooden, een tusschentoestand tusschen beide is ondenkbaar. Blijkbaar bedoelt de Luthersche Kerk met die opstanding echter het uittreden van Christus uit het graf, om aan Maria Magdalena e. a. te verschijnen, maar dan hebben we hier met een woordenspel te doen. Want onder het geloofsartikel van de „opstanding uit de dooden" verstaat niemand iets anders dan de opwekking en levendmaking van Christus en niet zijn uittreden uit het graf, om aan de menschen zich te vertoonen. Volkomen terecht hebben de Gereformeerde theologen er daarom op gewezen, dat deze Luthersche onderscheiding tusschen levendmaking en opstanding met het gezond verstand in strijd is.

En nu kan de Luthersche Kerk daarop wel antwoorden, dat het artikel een geloofsmysterie is, dat ons verstand niet begrijpen kan, en dat we zonder twist vragen te stellen, geloovig hebben aan te nemen, maar de Luthersche Kerk vergeet, dat Gods Woord van dit alles ons niets zegt, noch van een lichamelijke nederdaling van Christus ter helle, noch van een onderscheid tusschen Christus' levendmaking en opstanding uit de dooden. Niet één bewijsplaats uit de Schrift haalt de Luthersche Kerk hiervoor in haar Symbolen aan, en ze kan dit ook niet. Het eenige argument is feitelijk, dat de volgorde van het Apostolisch Symbool het aldus eischt. Maar nog daargelaten, dat die volgorde evenmin als het Apostolisch Symbool zelf eenig Goddelijk gezag heeft en daarom nooit ons binden kan, ligt de grondfout daarin, dat de Luthersche Kerk aan die nederdaling ter helle een beteekenis geeft, die niet Schriftuurlijk is, daar ze haar niet alleen van de ziel, maar ook van Christus' *lichaam* verstaat, een fout, waarin zelfs de Roomsche Kerk niet verviel. Want Rome houdt altoos nog vast, dat dit artikel alleen op Christus' *ziel* slaat.

Al zijn we Luther dankbaar, dat hij van den limbus patrum ons verlost heeft en de nederdaling ter helle weer tot *geloofsartikel* gemaakt heeft, waaruit troost voor ons eigen hart vloeien kan; en al geven we grif toe, dat Luther's denkbeeld van Christus' worsteling met en overwinning van Satan veel Schriftuurlijker is, dan de verlossing der aartsvaders uit een voorportaal van de hel, toch kan Luther's verklaring van het mysterie, dat in dit artikel schuilt, ons niet bevredigen. Ook Luther ziet in die nederdaling ter helle geen vernedering, maar veeleer een betooning van Christus' glorie en vervalt daardoor in dezelfde fout, die Rome beging. Ook hij vat die nederdaling ter helle evenals Rome nog plaatselijk op, zoodat Christus werkelijk naar de hel zou zijn gegaan, om daar een tijdlang te toeven; een voorstelling, waarvan de Schrift niets weet. En waar hij die nederdaling laat geschieden naar *lichaam* en *ziel* beide en toch haar aan de opstanding laat voorafgaan, verwikkelt de Lutherse Theologie zich in onoplosbare tegenstrijdigheden, die met alle logica den spot drijven.

Vereenigingsleven.

KONINGIN WILHELMINA SCHOOL TE JOGJAKARTA.

In het dertiende Jaarverslag van de vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal, waarvan in een vorig artikel het een en ander werd meegedeeld, schreef ook Ds. Zwaan, missionair predikant van Amsterdam te Jogjakarta, eenige regelen. Aan zijn schetsje van de feesten te Jogja, ter gelegenheid van de geboorte onzer prinses, ontleenen we thans een en ander:

„In het begin van dit jaar waren de gedachten van het Nederlandsche volk vervuld met de heuglijke gebeurtenis, die in ons doorluchtig Vorstenhuis zou plaats grijpen. Ook in onze koloniën werd de geboorte van het Oranje-kind met verlangen verbeid. Overal was men druk in de weer om gelden bijeen te verzamelen, opdat straks dit feit op feestelijke wijze zou kunnen worden herdacht. Groote feesten zouden worden georganiseerd. Niet slechts voor de blanke onderdanen van onze geëerbiedigde Vorstin, maar ook voor haar bruine onderdanen. Het spreekt van zelf, dat de stad Jogjakarta, de Sultan's stad, niet achter zou blijven in huldebetoon aan onze geëerbiedigde Koningin. De Sultan ging voor in het schenken van milde giften, daardoor blijk gevende van zijn verknochtheid aan Hare Majesteit de Koningin. Ge begrijpt, dat ook in de Zendings-gemeente te Jogjakarta veel van deze dingen gesproken werd.

„In de samenkomsten der gemeente werd een gedurig gebed gedaan tot den Heere, of het Hem behagen mocht, ons Vorstenhuis te zegenen. De beteekenis van de geboorte van een prins of prinses uit het Huis van Oranje werd den Javaanschen Christenen al meer duidelijk. Op de school voor de Javaansche kinderen, gelegen naast de pastorie, klonk dagelijks het „Wilhelmus", natuurlijk in 't Javaansch vertaald. Zoo ook op de Keuchenius-school ten zuiden van het Petronella-Hospitaal gelegen. De helpers en helpsters van het Hospitaal oefenden zich elken avond onder leiding van de Europeesche hoofdverpleegsters in het zingen van onze geliefde vaderlandsche liederen. En het duurde niet lang, of zelfs de patienten zongen mee. De spanning werd van dag tot dag grooter, en reikhalzend werd uitgezien naar de tijding van de geboorte van het Koningskind."

En toen eenmaal het kanonschot was gevallen, dat de geboorte van Prinses Juliana meldde, namen vrolijk gevierde feesten een aanvang, waaruit overduidelijk bleek, „hoe de Christen Javaan leert meeleven in de geschiedenis van ons land en van ons doorluchtig Vorstenhuis. De Christen-Javaan bidt voor het welzijn van ons Koninklijk Huis. Geve de Heere, dat het Javaansche volk meer en meer zich verknocht moge gevoelen aan ons Oranje-Huis, en het ook hunne leuze moge worden: „God, Neerland, Indië en Oranje".

Het trof wel toevallig, dat bijna gelijktijdig met het verslag, waaraan deze regelen ontleend zijn, ons het verslag bereikte van het comité van bijstand voor de „Koningin Wilhelmina School," christelijke school voor meisjes uit den Javaanschen adelstand. Namen hebben zulk een groote propagandistische kracht. We voelen dat zelf, als we hier, in het moederland, een inrichting noemen naar H.M. onze geliefde Koningin. En het laat geen twijfel over, of de Javanen zullen minstens even goed als wij de kracht van het naamgeven gevoelen.

Goed wordt het eerst dan in onze Oost, wanneer de naam van Oranje hoe langer hoe meer beteekenis gaat krijgen voor de inlanders. En dit wordt niet alleen bevorderd door de feestviering om en in het Petronella-Hospitaal, maar evenzeer door het geven van den naam onzer Koningin aan inrichtingen, die bestemd zijn, in het volksleven van de inlanders een plaats in te nemen.

De „Koningin Wilhelmina School" te Jogjakarta moge alzoo om haar naam reeds eenig recht hebben op onze sympathie, zij heeft zoodanig recht natuurlijk nog veel meer door den aard van haar arbeid, dien wij reeds eenmaal bespraken.

Het verslag, dat thans voor ons ligt, loopt over twee jaar en getuigt van rijke zegeningen. Werd de school in Januari 1907 geopend met 2 leerlingen en had zij er bij de vaststelling van het eerste verslag van het comité 22, thans bedraagt het aantal leerlingen 24.

Onder dagteekening van 30 Maart j.l. schreef Mej. Wellensiek:

„.... Het aantal kinderen breidt zich steeds uit en bedraagt nu reeds 25. De school wordt zoo gezellig vol, en ik kan mij soms niet voorstellen, hoe ik pas ruim twee jaar geleden den morgen moest doorworstelen met twee kinderen. Toen tijd te veel, en nu slaat het één uur, voor we het weten."

En in haar verslag heet het:

»Indien niet eenige ouders door eene aan hunne betrekking verbonden overplaatsing, anders wegens bezwaren tegen het christelijk karakter der school, nog andere wegens eene te lange vacantie, ontstaan door de noodzakelijke afwezigheid der onderwijzeres, zich genoodzaakt hadden gezien, hunne kinderen van de school te nemen, zou dit aantal reeds 42 bedragen hebben. Eene andere reden van vertrek was nog de overgang naar de Europeesche christelijke school, waarheen in 't geheel drie jongens verhuisden. Dit kan echter bezwaarlijk een verlies genoemd worden, zooals met bovengenoemde 14 kinderen toch wel het geval is. Hoewel de school oorspronkelijk slechts bestemd was voor meisjes, werden, toen bleek, dat de Javanen meer behoefte gevoelden aan onderwijs voor hun zoons dan voor hun dochters en daarom spoediger geneigd waren, de jongens dan de meisjes af te staan, ook kleine jongens op school toegelaten, echter onder de beperkende bepaling, dat zij na het tweede leerjaar doorloopen te hebben, de school zullen verlaten. Aanleiding tot het openstellen van eene meisjesschool voor jongens was niet zoozeer de hoop en verwachting van eenigen invloed van het christelijk onderwijs op de jongens zelf, dan wel, dat door hen de ouders misschien naderhand te bewegen zouden zijn, ook hunne dochters te zenden. Is dit doel bereikt en neemt het aantal meisjes toe, dan kunnen later verdere aanvragen om toelating voor jongens geweigerd worden.

„Wat het onderwijs betreft, bij de oprichting der school was besloten, dat behalve de Bijbelsche geschiedenis, de gewone leervakken der lagere school en handwerken, ook Javaansch en Maleisch zouden onderwezen worden de Hollandsche taal zou bij alle onderwijs het voertuig zijn. Op verzoek der ouders echter, die den tijd, aan het Javaansch besteed, liever gebruikt zagen voor andere vakken, werd het Javaansch voortloopig van het leerplan geschrapt. De school bestaat nog te kort en de ontwikkeling der leerlingen, waarvan slechts eene zeer enkele een Javaansche school heeft bezocht, of op andere wijze eenig onderwijs genoten, is nog te gering, dan dat reeds alle bovengenoemde vakken met vrucht zouden onderwezen kunnen worden. De tegenwoordige inrichting der school is als volgt: 10. een fröbelklasse, die hoofdzakelijk ten doel heeft de verlegenheid der nieuwelingen te overwinnen en hen te doen wennen aan de vreemde omgeving; 20. drie klassen waarin naar den leeftijd en de ontwikkeling der kinderen gewoon lager onderwijs gegeven wordt. Dat deze drie klassen, wat leerstof en vorderingen der leerlingen betreft, niet gelijk staan met de eerste drie leerjaren eener Europeesche lagere school, spreekt vanzelf. Hoofdtaak toch voor de kinderen is, zich zoo spoedig mogelijk te kunnen uitdrukken in de voor hen zoo moeielijke Hollandsche taal, en indien aan de school meer dan één leerkracht verbonden was, zou nog meer dan thans, door meer tijd aan conversatieles te besteden, in die richting moeten gewerkt worden. Er wordt nu te weinig met de kinderen gepraat."

Het laat zich trouwens wel verstaan, dat de school behoefte heeft gekregen aan meer leerkrachten! Een tweede onderwijzeres moet noodzakelijk aangesteld worden, maar om daartoe te kunnen overgaan is geld noodig, dat er niet is. Vandaar, dat het verslag van het comité sluit met de dringende vraag, geld bijeen te brengen, opdat de tweede onderwijzeres weldra kunne worden uitgezonden. Moge die oproep niet tevergeefsch zijn!

Uit de Pers.

In de *Rotterdamsche Kerkbode* schrijft Ds. v. d. Brink over het verband tusschen Geestelijk en Kerkelijk leven:

Het geestelijk leven is wel wat ingezonken in onze dagen en het kerkelijk leven gedrukt; en tusschen deze beide droeve verschijnselen bestaat verband.

Immers naar Gods bestel moet het kerkelijk leven 't geestelijk leven dienen en is ook omgekeerd het geestelijk leven onmisbaar voor een bloeiend kerkelijk leven. Gewoonlijk wordt het geestelijk leven in den schoot van het kerkelijk leven geboren, gevoed en geleid tot wasdom en vruchtdraging. Jeruzalem heet sons aller moeder" (Gal. 4 : 26) en de kerkelijke ambten zijn door Sions Koning gegeven stot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwing des lichaams van Christus" (Ef. 4 : 11 en 12). Wel zijn er door alle tijden heen geloovigen, die door den Heere zijn getrokken buiten het kerkelijk leven om; en ook zijn er, die in hun verder leven niet veel den invloed van het kerkelijk leven ondergaan. Vooral doet zich dit voor in dagen van deformatie, wanneer de kerk ontrouw is geworden aan haar roeping, de bazuin des Woords een valsch of onzeker geluid geeft en 't kerkelijk leven is ontrield en in een verkeerd spoor geleid. Dan verlaat het geestelijk leven de kerk en bouwt het zich een eigen tent. Doch daar kan het toch op den duur het niet uithouden. De drang naar 't kerkelijk leven, door God in 't geestelijk leven gelegd, begint weer te werken, zoodra er geestelijke opwaking en opleving komt; en dan nemen de geloovigen de reformatie ter hand en zij rusten niet, voordat wederom in het kerkelijk leven de glans van Christus zich vertoont, de ambten den Koning dienen en de instellingen zijne heerlijkheid doen schijnen en schitteren.

Doch ook 't kerkelijk leven heeft het geestelijk leven noodig. 't Geestelijk leven is het geestelijk levensmerg der kerk. Zonder geestelijk leven mist 't kerkelijk leven zijn gehalte en gaat het op in vormendienst, kil en koud, al is ook de vorm onberispelijk. De uiterlijke verschijning en waarneming der diensten en instellingen maakt nooit het wesen der kerk uit. Dat weren ligt altijd in de geestelijke betrekking op Christus, in 't leven der wedergeboorte, des geloofs en der bekeering tot God, in den vreeze des Heeren, in de ware Godzaligheid.

Daarom, zal het wel zijn, dan mag er geen tweeheid of tegenstelling tusschen geestelijk en kerkelijk leven worden gevoeld. Ook hier geldt het woord: »hetgene dan God samengevoegd heeft, scheide de mensch niet" (Matth. 19 : 6b). 't Geestelijk leven moet zich voor een groot deel openbaren in 't kerkelijk leven, en tevens in dien weg worden gevoed, gesulverd, gesterkt.

Twee gevolgtrekkingen willen wij hieruit maken. Allereerst deze, dat kerkelijke zaken zóó moeten behandeld worden, dat men gevoelt: er zijn geestelijke belangen mede gemoeid. Een formalistische, ongeestelijke behandeling van kerkelijke zaken stoot het geestelijk-gestemd gemoed af en geeft aanleiding, dat sommigen, zeker niet de slechtste leden der kerk, zich uit de kerkelijke zaken terugtrekken of zelfs zich geheel aan de kerk onttrekken. En ten tweede dient wel ernstig bedacht te worden, dat het geestelijk leven op een lagen trap van ontwikkeling staat en blijft staan, als men niet rekent met de diensten en instellingen, welke de Heere voor Zijn kerk verordende, en zich niet daardoor laat leeren en leiden. 't Is onkunde en gebrek aan waarachtig, gezond, ontwikkeld geestelijk leven, wanneer men het kerkelijk leven beschouwt als iets uitwendigs, waarboven men zich geestelijk verheven acht. De Apostel vermaant ons: »zijt zeer begeerig naar de redelijke onvervalschte melk, opdat gij door deze moogt opwassen" (1 Petr. 2 : 2). En die voeding van het geestelijk leven is alleen te verkrijgen door een naarstig, getrouw, biddend gebruik van de genademiddelen, welke de kerk bedient.

Officieele Berichten.

Classis Breukelen.

Vergadering dezer classis D.V. te houden op 25 November 1909 te Breukelen.

Stukken, punten enz. in te zenden vóór of op 11 November aan het adres van den eerst ondergeteekende te Baambrugge.

Namens de roepende kerk van Abcoude:

R. DE JAGER, *consulent.*
G. GRIFFIOEN, *scriba.*

KRIMPEN A/D LEK, 24 Oct. Heden was het voor de Geref. Kerk van Krimpen een dag van groote blijdschap. Des morgens werd haar beroepen Pred., de heer E. J. Wientjes, Theol. candidaat te Zeist, door Ds. W. Verhoef van Zeist, in het ambt van herder en leeraar bevestigd in haar midden. Ds. Verhoef had tot tekst gekozen Ps. 85 : 9, eerste gedeelte.

Des avonds deed de jeugdige leeraar zijn intrede in de gemeente met een predikatie over Col. 1 : 28 en 29. Aan het einde zijner rede werd Ds. Wientjes door den consulent, Ds. Hagenbeek van Ouderkerk a/d IJsel, namens kerkeraad, naburige kerken en classe een hartelijk welkom in het midden toegeroepen. Schenke de Heere zijnen Dienaar genade en krachten, om tot eere van zijn Naam en tot heil der kerk te mogen werkzaam zijn.

Namens den kerkeraad der Geref. Kerk:
H. v. D. GRAAF, *scriba.*

P.S. Brieven en stukken voor de Geref. Kerk worden voortaan ingewacht aan het adres van Ds. E. J. Wientjes te Krimpen a/d Lek.

Kort verslag van de vergadering der classis Gouda op Dinsdag 5 Oct. 1909 in de Geref. kerk te Gouda.

1. Ds. Talhuijsen opent op verzoek van en namens Waddingsveen, gezongen Morgenzang vers 4, gelezen Efeze 4 : 1—16.

2. Voor het nazien der credentialen worden aangewezen DD. Sap en v. d. Berg, voor het onderzoek der stukken van den examinandus DD. v. Dijk en Andree.

3. In het moderamen nemen zitting Ds. Jaspers praeses, Ds. van Setten scriba, Ds. Hagenbeek assessor.

4. Notulen gelezen en onveranderd goedgekeurd.

5. Gerapporteerd wordt inzake credentiebrieven, dat alles in orde is bevonden, vier kerken zonden instructie, twee vaardigden een secundus af.

6. Ds. Andree rapporteert dat alle stukken van cand. Wientjes in orde zijn.

7. Exegese O. T. zal onderzoeken Ds. v. Dijk, N. T. Ds. Sap, Dogmatiek Ds. Langen, Inhoud der H. S. Ds. van Setten, Symboliek Ds. Kamper, Ethiek Ds. v. d. Berg, ambtel. vakken Ds. Hagenbeek, Kerkgeschiedenis Ds. Stadig, Kerkrecht Ds. Andree, terwijl predicatie voorat zal gaan.

8. Moordrechts kerk wordt aangewezen de boeken van den quaestor der Zendingsdeputaten na te zien.

9. Ingekomen een verzoek van Waddingsveen, om nogmaals hulp te ontvangen in dienst des Woords, wat wordt toegestaan.

10. Een kerk vraagt bij instructie vermindering van het percentage, daar ze zich onbillijk bezwaard acht; de bespreking gehoord, wordt deze teruggenomen.

Een andere kerk vraagt advies inzake een gezin dat, zonder te verhuizen, attestatie vroeg om gezondheidsredenen naar een naburige kerk, wat geweigerd is, waarop die personen toch volhardden in hun verkeerde gewoonte om te kerken, waar zij niet behooren. De classis spreekt uit, dat zulke grensbewoners bijzonder op hun roeping behooren gewezen te worden, en geen verkeerd voorbeeld mogen geven door te zondigen tegen het voorzienig bestel Gods, Die immers ieders woning heeft bepaald.

11. Nadat provinciale deputaties zijn welkom geheeten, vangt het examen aan. Een gedeelte der predicatie naar aanleiding van Joh. 20 : 24-29 wordt gehouden, waarna het onderzoek plaats heeft naar volgorde. Na afloop wordt aan cand. Wientjes meegedeeld, dat hij met algemeene stemmen is toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten in de kerk van Krimpen a/d Lek. Staande wordt hem toegezongen Ps. 134 : 3.

12. Na de pauze komt nog in behandeling een instructie van de kerk van S. om afschrift van het rapport der kerkvisitatie, waarvan op de vorige vergadering verslag werd uitgebracht; zij wordt verwezen naar de archiefbewarende kerk.

Een instructie van de kerk van H. inzake grensregeling wordt aan een commissie van twee kerken ter hand gesteld.

13. Kerkvisitatoren rapporteeren over de gehouden visitatie. Bij monde van Ds. Dalhuysen inzake Bergambacht, Lekkerkerk, Krimpen a./d. Lek en Ouderkerk a./d. IJssel; bij monde van Ds. Sap in zake Oudewater; bij monde van Ds. Langen in zake Moordrecht, Zevenhuizen, Reeuwijk, Sluipwijk, Nieuwerkerk en Gouda.

14. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Zevenhuizen: DD. Sap en van Setten. Schoonhoven B: DD. v. Dijk, Kamper, v. d. Berg, Stadig. Waddingsveen: DD. Andree, Hagenbeek, Dalhuyzen, Jaspers en Wientjes.

15. De 3 deputaten voor de Zending worden gecontinueerd, en tot narzien van het archief aangewezen de kerk van Haastrecht.

16. Rondvraag naar art. 41 K. O. wordt overbodig geacht met het oog op de gehouden kerkvisitatie.

17. Willige Langerak zal D. V. in Febr. saam roepen, Ds. Kamper zal dan praesideeren.

18. Korte notulen gelezen en vastgesteld.

19. De Voorzitter sluit de vergadering met dankgebed om 5 uur.

Op last en in naam der classis.
D. B. HAGENBEEK.
h. t. Assessor.

Buitenland.

Duitschland. De leiders der Gemeinschaften over de Pinksterbeweging.

In de maand September werd te Berlijn eene vergadering van leiders van „Gemeinschaften" gehouden, waarin beraadslaagd werd welke houding men had aan te nemen tegenover de zoogenaamde „Pinksterbeweging", waarover wij reeds meermalen schreven. Vrucht van deze vergadering, waarbij 53 broeders, voorstanders der „Gemeinschaften", samenkwamen, is eene verklaring, waaraan wij het volgende ontleenen.

De ondergeteekenden verheffen hunne stem tegen de zoogenaamde Pinksterbeweging.

1. Wij zijn na ernstig gemeenschappelijk onderzoek van omvangrijke, desbetreffende bewijsstukken voor het aangezicht des Heeren tot het volgende resultaat geraakt:

a. De beweging staat in onafscheidelijk verband met de beweging in Los Angeles, Christiania, Hamburg, Kassel, Groazalmerode.

b. De z. g. Pinksterbeweging is niet van boven, maar van beneden; zij heeft vele verschijnselen met het Spiritisme gemeen. Er werken bij haar daemonen, die listig door satan geleid, leugen en waarheid dooreenmengen, om de kinderen Gods te verleiden. In vele gevallen is het gebleken, dat velen, van wie men waande, dat zij door den Geest begaafd werden, bezetenen waren.

c. Onze overtuiging dat deze beweging van beneden is, wordt niet te niet gedaan door de persoonlijke trouw en toewijding van de leidende broeders, ook niet door de genezingen, het spreken in tongen, voorspellingen enz. die met de beweging gepaard gaan. Reeds dikwijls gingen sulke teekenen met soortgelijke bewegingen samen, bijv. met het Irvingianisme, ja zelfs met de Christian Science en met het Spiritisme.

d. De geest van deze beweging werkt machtig op ziel en lichaam; maar toch is het een valsche geest. De bedenkelijke verschijnselen, als ter aarde vallen, het vertrekken van het aangezicht, het sidderen, weenen, het stuitend overluid lachen, enz. komen ook ditmaal in de vergaderingen voor. Wij laten in het midden, hoeveel hiervan daemonisch, hysterisch of psychisch is — door God worden zulke verschijnselen niet gewerkt.

e. De geest dezer beweging beroept zich we op het Woord Gods, maar dringt dat Woord door zoogenaamde prophetieën op den achtergrond. (Zie 2 Chr. 18 : 18—20). In deze prophetieën ligt een groot gevaar; niet alleen is daarbij kennelijk de eene prophetie wel eens met de andere in tegenspraak gekomen, maar zij brengen hier en daar broeders en hun geheelen arbeid in slaafsche afhankelijkheid van deze boodschappen. In de wijze van overbrenging gelijken deze „boodschappen" op die van spiritistische mediums. De overbrenging geschiedt meestal door vrouwen. Dit heeft op verscheidene plaatsen waar de beweging gevonden wordt, er toe geleid, dat tegen de duidelijke uitspraken der Schrift, vrouwen, zelfs jonge meisjes, als leidsters in het centrum van den arbeid staan.

2. Wij kunnen een dergelijke beweging niet beschouwen als van God geschonken. Het is natuurlijk niet uitgesloten, dat in de vergaderingen de verkondiging van Gods Woord door de inwonende kracht van dat Woord vruchten voortbrengt. Onervaren broeders laten zich door sulke zegeningen van het Woord Gods misleiden. Deze veranderen echter aan het leugenachtig karakter van de geheele beweging niets, zie 2 Kor. 11 : 3—4 en 14.

3. De gemeente Gods in Duitschland heeft reden zich diep te verootmoedigen over het feit, dat deze beweging wortel kon schieten. Wij allen deelen mede in deze schuld door ons gebrek en verzuim, in het bijzonder wat betreft de voorbeden. Het gebrek aan bijbelsche kennis en fundeering, aan heiligen ernst en waakzaamheid, eene oppervlakkige opvatting van zonde en genade, van bekeering en wedergeboorte, eene willekeurige uitlegging van den bijbel, het jagen naar nieuwe opwindende verschijnselen, neiging tot overdrijving, boven alles ook overmatige zelfverheffing — dit alles heeft voor deze beweging den weg gebaand.

4. Inzonderheid is echter de onbijbelsche leer van het zoogenaamde „reine hart" voor vele kringen gevaarlijk en voor de Pinksterbeweging bevorderlijk geweest. Het gaat daarbij om de dwaling, alsof de „inwonende zonde" in een begenadigd en geheiligd Christen uitgeroeid zijn zou. Wij houden vast aan de waarheid, dat de Heere de zijnen voor elk struikelen en vallen bewaren wil en kan (1 Thess. 5 : 23; Judas 24 : 25; Hebr. 13 : 21), en dat de geloovigen macht hebben, door den Heiligen Geest over de zonde te heerschen. Maar een „rein hart", dat daarboven uitgaat, dat, als het bij voortduring bewaard wordt, met Paulus ootmoedig spreken moet: „ik ben mij van niets bewust, maar daardoor ben ik niet gerechtvaardigd", ontvangt de mensch op deze aarde niet. Ook de meest gevorderde Christen heeft zich te buigen voor den God, die alleen rechter is over den waren toestand des harten. 1 Kor. 4 : 4. „Wanneer wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, verleiden wij ons zelven en de waarheid is niet in ons." 1 Joh. 1 : 8.

Inderdaad ontvangt de geloovige in Christus een vlekkeloos gereinigd hart, maar de doolleer, dat het hart in zich zelven een toestand van zondeloosheid bereiken kan, heeft reeds vele kinderen Gods onder den vloek der onoprechtheid tegenover de zonde gebracht; die doolleer heeft hen bedrogen omtrent zonden, die nog in de wereld hunner gedachten, in hun verzuim, of in het niet nakomen van de heilige geboden Gods in hun leven, gelegen zijn. Het kan niet genoeg gezegd worden, dat men een open oog voor de zonde moet hebben, een oog dat niet verduisterd is door een menschelijk gemaakte heiliging of door een ingebeelde leer van het wegnemen der zondige natuur. Wanneer men niet over zijne zonde in de schuld komt, sluit men den weg tot nieuwe zegeningen af en komt onder den invloed van den vijand. Treurige ervaringen in den laatsten tijd toonen aan, dat als men meent een toestand van zondeloosheid bereikt te hebben, de geloovige er toe komen kan, dat hij niet meer in staat is, een dwaling toe te geven, laat staan die te bekennen. Een ander treurig gevolg van deze valsche leer der heiliging is de geringschatting van het bijbelsche, door God gewilde echtelijke leven, daar men op menige plaats het echtelijk verkeer tusschen man en vrouw voorstelt als onvereenigbaar met ware heiliging.

5. In de zoogenaamde Pinksterbeweging staat in Duitschland de predikant Paul als leider op den voorgrond. Hij is tevens de voornaamste voorstander van de hierboven genoemde onbijbelsche leeringen. Wij hebben hem als broeder lief en wenschen hem en de schare zijner aanhangers in waarheid te dienen. Het moet ons openlijk, tegenover hem partij te moeten kiezen. Er is genoeg met hem gesproken en hij is genoeg vermaand in engeren en wijderen kring. Nu alles te vergeefsch was, moeten wij om der wille van zijn persoon en van de zaak des Heeren uitspreken: Wij kunnen hem als leider en leeraar der gemeente van Jezus Christus niet meer erkennen. Wij bevelen hem in liefde, geloof en hoop aan in de terechtbrengende genade des Heeren.

6. Wij gelooven, dat er slechts één Pinksteren geweest is. Hand. 2. Wij gelooven aan den Heiligen Geest, die in de Gemeente van Jezus blijven zal in eeuwigheid. Joh. 14 : 16. Wij zijn het daarover eens, dat de gemeente Gods steeds weder vernieuwde genadewerkingen van den Heiligen Geest ontvangen heeft en deze ook behoeft. Voor elk geloovige geldt de vermaning van den apostel: „wordt vervuld met den Geest." (Ef. 5 : 18) De weg daartoe is en blijft de volle gemeenschap met den gekruisigden, opgestanen en verhoogden Heiland. In Hem woont de volheid der Godheid lichamelijk, en uit Hem ontvangen wij genade voor genade. Wij verwachten geen nieuw Pinksteren; wij wachten op den Christus die wederkomen zal op de wolken des hemels.

Wij verzoeken hiermede al onze broeders, om des Heeren en Zijn zaaks wil, welke Satan zoekt te verderven: houdt u ver van deze beweging! Wie van u onder de macht van dezen geest gekomen is, die make zich los en bidde God om vergeving en bevrijding. Wanneer gij in strijd daarover komt, wees dan niet versaagd. Satan zal zijn heerschappij niet licht opgeven. Maar wees er zeker van: de Heere helpt u er door! Hij heeft reeds menigeen vrij gemaakt en wil u de ware wapenrusting des Geestes geven.

Ons vast vertrouwen in dezen zwaren tijd is dit: Gods volk zal uit dezen strijd gezegend te voorschijn treden! Dat zult gij ook zeggen, die nu geschokt staat voor de feiten, voor welke onze woorden u stellen. De Heere wil den eenvoudigen en ootmoedigen licht geven en ze sterken en bewaren.

Wij verlaten ons op Jezus, den oppersten leidsman. Wanneer ieder den Heere en Zijn Woord de plaats inruimt, die Hem toekomt, zoo zal Hij het werk Zijns geestes, dat Hij zoo genaderijk in Duitschland begonnen is, tot zijn heerlijk, door God gewild doel, voortzetten. Wij verlaten ons op Hem die spreekt: „Laat Mij mijne kinderen en het werk mijner handen aanbevolen zijn", Jes. 45 : 11. (Woordelijke vertaling).

Wij verblijden ons over dit getuigenis. Wij Gereformeerden kunnen het voor een groot deel onderschrijven.

We kunnen begrijpen, dat de leiders der Gemeinschaften alle gemeenschap met hen, die de Pinksterbeweging voorstaan, willen afsnijden. Immers wordt hun van kerkelijke zijde verweten, dat de vereenigingen die zij stichten, leiden tot geestdrijverij.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

BERGOPWAARTS.

VI.

NIEUWE VERHUIZING.

Zoo was dan Karels vriend tevens de redder zijns levens geworden. 't Is dus wel te begrijpen dat we opgeteekend vinden, hoe de jonge geleerde de ondervonden welwillendheid vergold door onafgebroken ijver, door beminnelijke hoedanigheden van verstand en hart, en vooral ook door oprechte dankbaarheid.

Een jaar lang vertoefde Karel te Lund en genoot er het onderwijs van zijn vriend Stobaeus. Toen echter had er een weer een scheiding plaats. Er was namelijk ook een beroemde hoogeschool te Upsal in Zweden. 't Scheen dat aan die laatste hoogeschool de gelegenheid om in de natuurlijke geschiedenis te studeeren nog beter was dan te Lund, en onze student, die vóór alles bekwaam wilde worden, meende van die gelegenheid te moeten gebruik maken. Zoo geschiedde.

Met moet voor zijn vak en roeping wat over hebben, veel soms, dat ondervond Karel ook.

Want hoe voortreffelijk voor de studie alles ook te Upsal mocht zijn ingericht, kost en inwoning werd er niet kosteloos verstrekt, en dus kwam onze vriend al spoedig in heel moeilijke omstandigheden. Te Wexio had Dr. Rottmann,